

Nr 40

Utlåtande i anledning av motioner dels om boxnings straffbarhet, dels om förbud mot professionell boxning.

I de likalydande motionerna I: 44 av herrar *Sörenson* och *Eric Gustaf Peterson* samt II: 27 av herrar *Sjöholm* och *Rubin* hemställs A. att riksdagen måtte besluta införa sådant stadgande i brottsbalken att därav framgår att misshandel under namn av boxning inbegripes under de generella bestämmelserna angående misshandels straffbarhet; B. att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till författningstext.

I de likalydande motionerna I: 17 av fru *Segerstedt Wiberg* och fru *Hamrin-Thorell* samt II: 25 av herr *Hamrin* i Jönköping hemställs att riksdagen måtte besluta om stadgande av förbud mot tävlingar och uppvisning i boxning mellan professionella utövare av sporten i fråga.

Motionerna

I motionerna I: 44 och II: 27 anföres följande.

Det är en fundamental princip i en rättsstat att brott mot liv och hälsa lagligen beivras. I vårt land kommer denna princip till uttryck i bl. a. brottsbalkens bestämmelser om straff för misshandel av olika svårighetsgrad. Brottstypen har av lagstiftaren ansetts så allvarlig att samtycke till misshandeln icke ansetts böra vara straffbefriande utom i de fall där misshandeln varit av allenast ringa beskaffenhet. Det är en allmänt vedertagen praxis som straffrättsexperten professor Ivar Agge uttryckt i satsen: »Man kan icke lagligen samtycka till att bli lemlästad eller dödad.»

Mot bakgrunden av det ovan anförda framstår det såsom märkligt att misshandel av grov och grav beskaffenhet kan utövas i vårt land utan både samhällsingripande och laglig påföljd. Det har exempelvis under år 1967 inträffat vid åtskilliga tillfällen både inom den professionella och den mera amatörbetonade boxningen att grov misshandel i form av avslagna käkben förekommit. Detta har skett icke av våda eller genom mellankommande olyckshändelse utan som resultat av avsiktligt utdelade slag. Det må här anmärkas att dylik avsiktlig misshandel inom någon idrottsgren som t. ex. ishockey ofelbart och följdriktigt föranlett polisutredning och resulterat i åtal mot våldsverkaren. Det måste te sig främmande för rättsmedvetandet att här göra en åtskillnad. Än anstötligare synes det bli om denna åtskillnad motiveras med att under det att misshandel inom idrotten är för denna främmande — och därför bestraffas — misshandeln inom boxningen är lik-

tydlig med regelrätt och korrekt utövad boxning och i följd därav strafffri. De humanitära grundsatser som uppbär vårt svenska lagsystem torde vara fullständigt främmande för en straffrihetsgrund av så cynisk beskaffenhet. Det ter sig också i högsta grad otillfredsställande att exempelvis en ishockeyspelare, som i ögonblickets upphetsning förgår sig och utan i egentlig mening ond avsikt råkar skada en motspelare, blir föremål för lagföring under det att boxaren, som hela tiden inriktar sig på just att så eftertryckligt som möjligt träffa motståndaren med slag och helst slå ned honom till en regelnskriven medvetlöshet om minst tio sekunder, skall gå fri från samhällets reaktion. Detta är ett oeffterrättligt tillstånd som icke längre kan få tillåtas fortgå.

Det torde vara nödvändigt att det i lagtexten på något sätt anmärkes att samhället icke längre tolererar normalt straffbar misshandel blott därför att den är förutsedd och organiserad och sker inför publik.

I *motionerna I: 17 och II: 25* framhåller motionärerna att sedan frågan om boxningssporten och dess skadeverkningar behandlades i riksdagen våren 1967 nya dödsfall har inrapporterats från utländska boxningsringar och frekvensen av mentalt och fysiskt skadade ytterligare stigit. Detta har enligt motionärerna skärpt kravet på samhällsengripanden. Det kan icke från någon enda synpunkt anses försvarligt att dröja med sådana ingripanden tills boxningen tagit sin dödsträff även i vårt eget land. Även när boxningen inte omedelbart framstår som livshotande, åsamkar den utövarna allvarliga och bestående hjärnskador och måste eftertryckligt utdömas.

Mot denna bakgrund anser motionärerna att det finns all anledning att återkomma med kravet på ett regelrätt förbud mot boxningen, åtminstone i dess yrkesmässigt bedrivna och särskilt utmanande form. De medicinskhumanitära skäl som talar härför är i dag lika övertygande som någonsin. Som så ofta framhållits skiljer sig boxningssporten principiellt från varje annan idrottsverksamhet i så motto, att den uppkomna skadegörelsen ingalunda sker mot reglerna men väl ingår som ett normalt led i själva tävlingen. Detta påstående har, anför motionärerna vidare, inte kunnat i sak vederläggas av boxningens anhängare. Såväl från medicinalstyrelsens som socialstyrelsens sida har i officiella remissutlåtanden argumenterats för förbud mot den professionella boxningen.

Motionärerna framhåller vidare att betydande kommersiella intressen är knutna till boxningssporten. Just denna omständighet bidrar i hög grad till att utövarna med berätt mod tar risker till liv och hälsa, som saknar motstycke vid annan sportutövning. Yrkesboxaren är med andra ord mer eller mindre i händerna på affärskretsar, som inte har något annat intresse än att dra ekonomisk fördel av hans verksamhet.

Avslutningsvis anför motionärerna att tillräckligt med indicier föreligger för ett klart ställningstagande mot boxningen som sådan och för ett inskrifande i förbudslagstiftningens form mot yrkesboxningen. De excesser i fysiskt våld och råhet, varom här är fråga, bör i ett kultursamhälle icke tolereras.

Gällande rätt

Bestämmelserna i 3 kap. *brottsbalken* om mord, dråp, misshandel m. m. avser att bereda den enskilde skydd till liv och hälsa mot fysiska angrepp på hans integritet. Sedan gammalt gäller emellertid vissa begränsningar i detta skydd. Det finns sålunda åtskilliga situationer då en enskild inte åtnjuter ett fullständigt skydd enligt 3 kap. *brottsbalken* av den anledningen att han frivilligt utsatt sig för risk att bli skadad och således kan sägas ha avstått från det skydd lagen ger honom. Denna grundsats har en vidsträckt tillämpning just i samband med utövning av sport. Allmänt har ansetts att samtycke har ansvarsbefriande verkan i de fall då ett angrepp på den kroppsliga integriteten ej förorsakat svårare resultat än smärta eller kroppsskada eller sjukdom som kan betecknas som ringa. En förutsättning för att svårare integritetskränkningar än de nu angivna inte skall föranleda ansvar vid sportutövning har vidare ansetts vara att den som orsakat skadan inte brutit mot de regler som gäller eller allmänt iakttas inom ifrågavarande sportgren. Den omständigheten att sporten utövas i professionella former och att sålunda också andra intressen än de rent sportsliga spelar en avsevärd roll torde inte föranleda ett annat bedömande.

(En närmare redogörelse för samtyckes ansvarsbefriande verkan, bl. a. i sportsammanhang, förefinns exempelvis i professor Ivar Agges föreläsningar över Straffrättens allmänna del, tredje häftet (1964), särskilt s. 403—409.)

För att få anordna tävling eller uppvisning i professionell boxning krävs enligt 12 § andra stycket *allmänna ordningsstadgan* tillstånd av polismyndigheten. Beträffande offentliga amatörboxningar erfordras sådant tillstånd endast om tillställningen sker på allmän plats, varvid må framhållas att en vanlig idrottsplats eller sporthall inte utgör allmän plats. Krävs ej tillstånd, föreligger enligt 13 § skyldighet att göra anmälan till polismyndigheten.

Betänkanden om boxningssportens skadeverkningar m.m.

År 1959 tillkallade chefen för inrikesdepartementet särskild sakkunnig med uppdrag att följa frågan angående boxningssportens skadeverkningar samt, därest särskilda åtgärder skulle befinnas påkallade för att klarlägga dylika skadeverkningar eller eljest för uppdragets fullgörande, till chefen för inrikesdepartementet inkomma med härav föranledda förslag. Den sakkunnige, med. lic. Bengt Naumann, avgav år 1961 ett *betänkande om boxningssportens skadeverkningar* (SOU 1961:46), som till helt övervägande del behandlade amatörboxningen och dess förhållanden.

Sammanfattningsvis anfördes i betänkandet följande.

Skador såväl av akut som av kronisk karaktär kan inträffa i boxning. De akuta skadorna är vanligen av relativt betydelselös natur även om under olyckliga omständigheter t. o. m. dödsfall kan inträffa. De från utlandet rapporterade dödsfallen, ej helt få till antalet, synes till stor del ha inträffat

inom professionell boxning, vilken är avsevärt riskablare än amatörboxningen sådan den för närvarande bedrivs här. I Sverige har under årens lopp ett 40-tal boxare ägnat sig åt professionellt utövande av sporten. En expansion av den professionella boxningen i Sverige synes olämplig.

Antalet varaktigt skadade eller möjligen skadade boxare i Sverige torde sannolikt högst utgöras av ett par hundratal, ackumulerade alltsedan 1920-talet då sporten slog igenom. Endast få av dessa torde lida av äkta »punchdrunk»-tillstånd eller vara helt arbetsförmögna på grund av skadorna. Något medicinskt problem av större format kan boxningen därför ej anses vara, även om det enskilda fallet givetvis kan te sig nog så problematiskt. Av stort intresse torde däremot vara att studera sporten vidare ur sociala och psykologiska synvinklar. Samma tendenser och attityder som finns hos boxare och boxningsintresserade måste givetvis också finnas hos många fler människor även om boxarna ibland kanske kan förete vissa drag speciellt eller pregnant utformade. Ett sådant studium torde vidare kunna bli av central betydelse för förståelsen av en rad företeelser och förhållanden inom samhället liksom för samhällets och den enskildes förmåga att handskas med aggressiviteten i tillvaron över huvud taget.

Betänkandet, som remissbehandlats, har icke lett till lagstiftningsåtgärder.

Vid *Nordiska rådets elfte session 1963* förelåg ett förslag att rådet skulle rekommendera regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige att vidta åtgärder för att förhindra anordnandet av professionella boxningstävlingar i de nordiska länderna. I enlighet med juridiska utskottets förslag beslöt rådet rekommendera regeringarna i Danmark, Finland, Norge och Sverige att företa en gemensam nordisk undersökning av boxningens skadeverkningar (rek. nr 15). I anledning av rekommendationen tillkallade de nämnda länderna under 1964 en särskild kommitté av medicinskt sakkunniga. Till koordinerande land utsågs Danmark. Kommittén avslutade under 1967 sitt arbete med att överlämna ett *betänkande om boxningssportens medicinska skadeverkningar* (NU 1967: 16). Beträffande betänkandets innehåll må här endast anföras följande.

I enlighet med sina direktiv har kommittén begränsat arbetet till en på tidigare undersökningar och litteratur grundad sammanställning rörande boxningens medicinska skadeverkningar. En omfattande undersökning i ämnet måste enligt kommittén bli synnerligen besvärlig och dyrbar och då dessutom utsikterna att nå fruktbara resultat är små bör man enligt kommittén använda resurserna till andra forskningsuppgifter.

Beträffande *boxningssportens omfattning* har kommittén konstaterat att antalet amatörboxare de senaste åren ganska konstant uppgått till i Sverige 3 200, i Danmark 4 000, i Finland 2 000 och i Norge 150. I Sverige utkämpas årligen omkring 1 100 boxningsmatcher mellan amatörer. Antalet professionella boxare torde i Sverige vara ca 6, i Danmark ca 10 och i Finland ca 30. Någon motsvarande siffra finns inte för Norge, som ej har någon organisation för professionella boxare. På Island är all boxning förbjuden.

Rörande förekomsten av kroniska hjärnskador uttalar kommittén sammanfattningsvis:

En enstaka boxningsmatch med hårda slag mot huvudet kan framkalla tecken på akut hjärnskada i två allmänt kända former: »knockout» eller »groggy state» (omtöcknat tillstånd), vilka bägge är uttryck för hjärnskakning. Hjärnskada kan dock uppstå utan att dessa två tillstånd har förekommit. — Svåra akuta hjärnskador är ganska sällsynta vid boxning men i den internationella facklitteraturen har dock refererats c:a 300 dödsfall i anslutning till boxningsmatcher; i en del av dessa fall har boxaren i fallet slagit huvudet mot golvet. — Det kan vid boxning, i synnerhet professionell sådan, uppstå symtom på permanenta hjärnskador, bl. a. i form av olika grader av punch-drunk-symtom. — Risken för kronisk hjärnskada är särskilt stor hos primitiva, hårdföra boxare med bristfällig defensiv teknik. Risken kan ytterligare ökas om boxare med begynnande hjärnskador fortsätter med boxandet under lång tid. — Det är inte antalet knockouts som är avgörande utan antalet hårda slag mot huvudet. Kronisk hjärnskada kan förekomma hos boxare som aldrig varit utsatta för knockout. — Hos amatörer synes punch-drunk-symtom hittills bara ha påvisats hos boxare vars aktiva period inföll innan de nuvarande s. k. skånebestämmelserna infördes. — Det är experimentellt påvisat — och i kliniskt arbete gjort sannolikt — att upprepade slag mot huvudet, vilka var för sig inte medför medvetandestörningar, kan framkalla obotliga hjärnskador. Detta gäller vare sig slagen mottas under loppet av en kort tidsrymd (t. ex. en enstaka boxningsmatch) eller under en längre period. — Det är en klinisk erfarenhet att det efter svåra akuta hjärnskador kan uppstå psykiska defekter vilka är svåra att påvisa med allmänna testmetoder men som framför allt visar sig genom individens bristande sociala anpassning. — Även om döda hjärnceller inte kan ersättas, kan följderna av enstaka hjärnskador skenbart helt övervinnas genom att döda nervcellers funktion övertas av andra nervceller. Vid upprepade skador kan detta emellertid bara försiggå så länge hjärnans resurser är tillräckliga.

Kommittén framlägger en rad förslag till nya säkerhetsföreskrifter, men anser att man t. v. bör kunna avstå från förslag om förbud. Föreskrifterna gäller även professionell boxning, även om de närmast utformats med avseende på amatörboxningen. De innebär i korthet följande.

1. höjd åldersgräns från 15—16 år till 17 år för amatörer och 21 år för professionella boxare;
2. minimikunskaper, ev. kunskapsprövning;
3. minskning av antalet tillåtna matcher per år och boxare;
4. viss intervall mellan matcherna;
5. krav på likvärdighet mellan de tävlande i fråga om skicklighet;
6. rätt för tävlingsläkare att avbryta match;
7. särskild utbildning för tävlingsläkare;
8. instruktion för ringdomare ang. riskerna för hjärnskador;
9. förbättring av startbokssystemet;
10. skärpning av bestämmelserna om viloperiod efter knockout eller nedslagning;
11. läkarkontroll efter sådan viloperiod;
12. avstängning i vissa fall från tävlingsboxning;
13. skärpta krav i fråga om ringunderlag, handskar, skyddshjälm, underlivsskydd och tandskydd.

Betänkandet har remissbehandlats i de olika nordiska länderna. I Sverige,

där remissförfarandet avslutats, har flertalet remissinstanser förordat förbud mot professionell boxning. Åtskilliga remissinstanser har velat förbjuda varje form av boxning.

Om boxningsfrågans fortsatta behandling i *Nordiska rådet* upplyste vid rådets sextonde session i Oslo i februari 1968 den danske justitieministern som svar på en fråga till regeringarna att den danska regeringen — efter att ha inhämtat uttalanden om betänkandet — skulle taga kontakt med regeringarna i övriga nordiska länder, bl. a. för att undersöka om det vore möjligt att genomföra förslagen i betänkandet på ett likartat sätt och samtidigt i alla nordiska länder. I rådsdebatten yttrade den svenske justitieministern, statsrådet Kling, att han var inställd på att under kommande nordiska förhandlingar söka uppnå enighet om att förbjuda professionell boxning. Juridiska utskottet föreslog att frågan skulle anses färdigbehandlad för rådets del, vilket blev rådets beslut. Ett *nytt medlemsförslag om förbud mot professionell boxning* hade då under den pågående sessionen redan väckts av bl. a. herrar Cassel, Gustafsson i Kårby, fru Gärde Widemar, herr Ohlin, fröken Ranmark och fru Segerstedt Wiberg. Detta förslag har efter remissförfarande behandlats av *juridiska utskottet* vid sammanträde i september 1968. Utskottet beslöt därvid efter preliminära omröstningar förorda att de förslag till säkerhetsföreskrifter som framlagts i 1967 års betänkande skulle genomföras samt, med sex röster mot fem, att avstyrka medlemsförslaget om förbud mot professionell boxning. Utskottets behandling av ärendet kommer att fortsätta vid ett möte i slutet av november 1968, till vilket justitieministerna i de nordiska länderna inbjudits. Utskottets slutliga uttalande över förslaget kommer upp i Nordiska rådet våren 1969.

Tidigare riksdagsbehandling

Beträffande tiden före 1962 torde utskottet få hänvisa till utskottets utlåtande 1962: 12.

Vid 1962 års riksdag behandlades motioner (I: 197 och II: 185) med yrkande om förbud mot tävlingar och uppvisning i boxning mellan professionella boxare. På förslag av första lagutskottet (utl. nr 12) avslogs motionerna under hänvisning till att den i motionerna upptagna frågan kort dessförinnan bragts under Kungl. Maj:ts prövning genom betänkandet om boxningssportens skadeverkningar.

I motioner till 1967 års riksdag väcktes motioner (I: 24 och II: 37 samt I: 23 och II: 32) med väsentligen samma yrkanden som de nu föreliggande. Efter en redogörelse för 1961 års ovannämnda betänkande och det pågående utredningsarbetet inom Nordiska rådet anförde *första lagutskottet* i utlåtande (nr 23) över motionerna följande:

Att strafflagstiftningens regler rörande misshandel inte tillämpats på integritetskränkningar genom boxning har sin grund i att deltagarna frivilligt

utsätter sig för risken att bli skadade och således kan sägas ha avstått från det skydd som lagen ger dem. Ytterst torde dock denna inställning vila på tanken att sportutövning i allmänhet uppbärs av ett så pass nyttigt eller åtminstone godtagbart allmänt intresse att ett frivilligt deltagande kan rättfärdiga att vederbörande tillfogas skador om blott reglerna för sportgrenen iakttas. Givetvis är det också enligt utskottets mening ett samhällsintresse att medborgarna och framför allt ungdomen ägnar sig åt sportutövning. Utskottet anser emellertid att det måste vara ägnat att inge allvarliga betänkligheter att tillåta också sådana integritetskränkningar som kan leda till allvarliga, kanske livshotande skador. Om det kan konstateras att en risk för skador av nyssnämnt slag normalt föreligger i samband med boxning eller vissa former därav synes ett ingripande från samhällets sida ej kunna underlåtas. Att såsom föreslås i motionerna I: 24 och II: 37 direkt kriminalisera boxningen, såväl när den bedrivs amatörmässigt som i professionella former, synes emellertid enligt utskottets mening vara att gå för långt. Riksdagens ställningstagande till frågan om strafflagstiftningens förhållande till boxningen bör dock anstå med hänsyn till det pågående utredningsarbetet inom Nordiska rådet och i avvaktan på rådets prövning av där väckta spörsmål rörande boxningen. På enahanda grund bör riksdagen inte heller nu ta ståndpunkt till den genom motionerna I: 23 och II: 32 aktualiserade frågan om förbud mot den professionella boxningen.

I enlighet härmed hemställde utskottet att motionerna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd. Riksdagen följde utskottet.

I anslutning till i *statsverkspropositionen* gjorda framställningar rörande avsättningar till fonden för idrottens främjande har under en följd av år (1962, 1963, 1965, 1966, 1967 och 1968) väckts motioner i riksdagen med yrkande att beviljandet av förevarande anslag skulle förknippas med villkoret att intet därav får disponeras i syfte att främja boxningsutövning. Statsutskottet har därvid regelmässigt i sina av riksdagen godkända utlåtanden uttalat att riksdagen lämpligen inte bör uttala sig om vilka idrottsgrenar som bör komma i fråga för erhållande av bidrag från förevarande anslag och att det bör ankomma på riksidrottsförbundet att bestämma i fördelningsfrågan. Utskottet har jämväl framhållit att det är uppenbart att boxningssporten är förenad med allvarliga risker och understrukit angelägenheten av att de för sportens bedrivande ansvariga vidtar åtgärder för att i möjligaste mån minska riskerna för utövarna.

Utskottet

I förevarande utlåtande behandlar utskottet motioner rörande boxning. I motionerna I: 44 och II: 27 hemställs att riksdagen måtte besluta sådan ändring i brottsbalken att det framgår att boxning skall bestraffas som misshandel. I motionerna I: 17 och II: 25 yrkas förbud mot professionell boxning.

Motioner med väsentligen samma yrkanden prövades av utskottet vid 1967 års riksdag. I sitt utlåtande yttrade utskottet att det måste vara ägnat

att inge allvarliga betänkligheter att tillåta sådana integritetskränkningar som kan leda till allvarliga, kanske livshotande skador. Om det kunde konstateras att en risk för skador av nyssnämmt slag normalt förelåg i samband med boxning eller vissa former därav, syntes enligt utskottet ett ingripande från samhällets sida ej kunna underlåtas. Att direkt kriminalisera boxningen, såväl när den bedrivs amatörmässigt som i professionella former, föreföll emellertid utskottet vara att gå för långt. Riksdagens ställningstagande till frågan om boxningens tillåtlighet borde enligt utskottet anstå i avvaktan på Nordiska rådets prövning av där väckta spörsmål rörande boxningen. I enlighet härmed beslöt riksdagen på hemställan av utskottet att motionerna inte skulle föranleda någon åtgärd.

Efter riksdagens beslut har en nordisk kommitté bestående av medicinskt sakkunniga avgivit ett betänkande rörande boxningens medicinska skadeverkningar. Däri framläggs, som närmare framgår av redogörelsen ovan, en rad förslag till nya säkerhetsföreskrifter, medan tanken på förbud tills vidare avvisas av de sakkunniga. Vid den debatt om boxningen som efter betänkandets framläggande hölls i Nordiska rådet i februari i år var meningarna delade om införande av förbud. För svenskt vidkommande är av särskilt intresse att den svenske justitieministern uttalade att han var inställd på att under kommande nordiska förhandlingar söka uppnå enighet om förbud mot professionell boxning. Förbudsvägen har också i stor utsträckning rekommenderats vid remissbehandlingen av betänkandet. Flertalet svenska remissinstanser förordar sålunda förbud mot professionell boxning och åtskilliga vill förbjuda även amatörboxning. Såvitt nu kan förutses blir nästa fas i behandlingen av boxningsfrågan på nordisk basis att ett medlemsförslag, som direkt tar sikte på förbud mot professionell boxning, innevarande månad prövas av Nordiska rådets juridiska utskott. I samband därmed kommer boxningen också att dryftas mellan justitieministrarna i de nordiska länderna. Nordiska rådet avses komma att ta ställning till det nämnda medlemsförslaget vid nästa session.

Det torde i och för sig vara möjligt att för svenskt vidkommande redan nu slutligt ta ståndpunkt till förevarande problem, eftersom det nyssnämnda betänkandet och remissyttrandena synes innehålla tillräckligt material här för. Enär behandlingen av boxningsfrågan på det nordiska planet nu står inför sitt slutskede, anser dock utskottet att riksdagen inte skall föregripa de förhandlingar som den svenske justitieministern och Nordiska rådets svenska delegater avser att föra med våra grannländer om ett enhetligt ställningstagande i boxningsfrågan. Utskottet vill således inte tillstyrka bifall till motionerna.

Utskottet hemställer,

att förevarande motioner,

a) I: 44 och II: 27, samt

b) I: 17 och II: 25,
icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 november 1968

På första laguskottets vägnar:

ERIK SVEDBERG

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Erik Svedberg (s), Hjorth (s), Arvidson (h)*, Ernulf (fp), fru Lindström (s), herr Ferdinand Nilsson (cp)*, fru Lilly Ohlsson (s) och herr Lidgard (h);

från andra kammaren: herr Ekström i Björkvik (s), fru Löfqvist (s)*, fröken Bergegren (s)*, herrar Gustafsson i Borås (fp), Oskarson (h), Jönsson i Malmö (s), Larsson i Norderön (cp) och Sjöholm (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.